

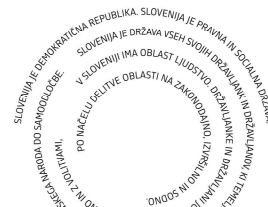

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 94 19, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Številka: 540-02/18-3/

Datum: 13. 4. 2018

Na podlagi 42., 130., 131. in 133. člena Poslovnika Državnega zbora je Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo pripravil naslednje

POROČILO

k Predlogu zakona o socialnem vključevanju invalidov (ZSVI), druga obravnava, EPA 2625-VII.

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na 71. nujni seji 11. 4. 2018 obravnaval Predlog zakona o socialnem vključevanju invalidov, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo in sprejetje predložila Vlada.

Odboru je bilo posredovano naslednje gradivo, ki je objavljeno na spletnih straneh Državnega zbora:

- Predlog zakona
- Mnenje Zakonodajno-pravne službe
- Mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide Državnega sveta
- Vloženi amandmaji kvalificiranih predlagateljev
- Pregled amandmajev
- Pripombe Združenja gluhoslepih DLAN
- Pripombe Sožitja – Zveze društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije
- prošnje za podporo in obravnavo Predloga zakona.

Pri delu Odbora so sodelovali predstavniki predlagatelja, z ministrico za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anjo Kopač Mrak, predstavnik Zakonodajno-pravne službe dr. Samo Divjak, predstavnik državnega sveta Boris Šuštaršič in predstavniki zainteresiranih organizacij: Združenje gluhoslepih DLAN, Svet za invalide RS, Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije, Zveza Sonček, Zveza delovnih invalidov Slovenije, Zveza Sožitje – Zveza društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju, Zveza gluhih in naglušnih Slovenije, Zveza slepih in slabovidnih in Zavod Grunt.

Odboru je bilo posredovano **mnenje Zakonodajno-pravne službe (ZPS)**, ki je Predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika in dala pripombe načelne narave in konkretne pripombe **k: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 9. členu 10. do 19. členu, k 22., 23. in 24. členu.**

Odbor je prejel tudi **mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide**, ki ga je na seji Odbora predstavil Boris Šuštaršič, in novelo podpira. Komisija ocenjuje, da je predlog zakona zasnovan na sodobnih načelih vključevanja invalidov v družbo, kot izredno pomemben ter popolnoma nov pristop k spodbujanju aktivacije oziroma zaposlovanja invalidov pa izpostavlja možnost prehoda iz statusa zaposlenega v status invalida brez kakšnih posebnih administrativnih ali pravnih ovir. Produktivnost posameznikov je namreč v tesni povezavi s splošno kvaliteto življenja v državi. Izpostavil je, da je zelo pomembno, da so predložene zakonske rešitve v celoti usklajene s ključnimi deležniki, predvsem z uporabniki, zato tudi zaradi navedenega predlogu zakona izrekajo podporo.

V poslovniškem roku so s strani kvalificiranih predlagateljev **amandmaje vložili** :

- PS koalicije (SMC - Poslanska skupina Stranke Modernega centra; DeSUS - Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije; SD - Poslanska skupina Socialnih demokratov) k **1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 9. členu 19., 23. in za novi a. 26. in b. 26. člen;**
- PS SDS k **3. členu.**

* * *

Predstavnica predlagatelja dr. Anja Kopač Mrak je povedala, da se z Zakonom o socialnem vključevanju invalidov nadomešča Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb iz leta 1983 in zaokroža zakonodajo na področju invalidskega varstva s ciljem zagotavljanja neodvisnega življenja invalidov v skupnosti (Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika, Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, Zakon o osebni asistenci). Širi se krog invalidov, ki dobijo pravice po zakonu, in sicer na osebe z avtističnimi motnjami (ki imajo tako hudo obliko neprilagojenega vedenja, da jim onemogoča samostojno življenje in pridobivanje sredstev za preživljanje), osebe z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro in gluhoslepe osebe. S širitvijo kroga upravičencev želijo reševati problematiko mladih ljudi, pri katerih pride do hude invalidnosti pred prvo zaposlitvijo in zato ne pridobijo pravic po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Z zakonom ne posegajo na področje socialno varstvenih storitev niti na področje delovno pravne zakonodaje. Invalidi s statusom po tem zakonu imajo pravico do nadomestila za invalidnost v višini seštevka denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. Proračun jim krije prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje. Pravico imajo do dodatka za pomoč in postrežbo po ZPIZ (tudi ocenjevanje višine IK na ZPIZ-u). Zakon omogoča prehod v zaposlitev in po prenehanju ponovno izplačilo nadomestila za invalidnost. Če dobivajo plačo, jim kljub temu pripada nadomestilo do višine neto minimalne plače.

Novost so podporne storitve, in sicer: usposabljanje za samostojno življenje, vseživljenjsko učenje, bivanja s podporo in storitve za starejše invalide. Storitve bodo invalidi plačevali z vrednotnicami. Z razvojem storitev socialnega vključevanja bo Slovenija sledila Konvenciji o pravicah invalidov. Storitve socialnega vključevanja je potrebno še razviti in preizkusiti v praksi. Nabor storitev bo do konca leta 2019 pripravilo ministrstvo, v sodelovanju z Inštitutom RS za socialno varstvo. V letih 2020 in 2021 bodo storitve preizkusili v praksi. Na ministrstvu se trudijo, da bi za pilotiranje storitev socialnega vključevanja pridobili tudi evropska sredstva. Storitve socialnega vključevanja invalidov pomenijo velik korak naprej v smeri enakopravnega in enakovrednega vključevanja najtežjih invalidov v našo družbo in možnost, da bivajo v okolju, iz katerega izhajajo. Pomenijo deinstitucionalizacijo in za razliko od socialno varstvenih storitev ne pomenijo paketa storitev, ki jih mora uporabnik v celoti sprejeti ali zavrniti. Dajejo jim možnost izbire izvajalca podpornih storitev, njihovo osebno avtonomijo in individualne pravice, ki jih imamo drugi državljani.

Predstavniki ZPS je povedal, da se je predlagatelj na pripombe odzval deloma, s pojasnili in vloženi amandmaji pa upoštevajo mnenje ZPS. Poudaril je, da se novela navezuje na nekatere druge zakone, zato so opozorili na razdrobljenost zakonodaje. Prav tako je opozoril na pripombo k 19. členu, ki morebiti ostaja še nekoliko odprta.

Predstavniki zainteresiranih javnosti so o predlogu zakona predstavili svoja stališča. Podprli so predlagani zakon in nanj niso imeli pripomb; izrazili pa so upanje, da bo čim prej sprejet. Zakon jim v praksi veliko pomeni, uvaja nov sodoben pristop, invalidom bo z deinstitucionalizacijo omogočil višjo kvaliteto življenja, Slovenijo pa po njihovem mnenju vodi na prag evropske razvitosti.

V **razpravi** so vsi predstavniki poslanskih skupin izrazili podporo predlaganemu zakonu, saj se z novelo ureja status najtežjih invalidov. Predlog prinaša vrsto dobrih rešitev, medtem ko je veljavni Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb iz leta 1983 že od odločbe Ustavnega sodišča iz leta 2007 v neskladju z ustavo. Predlog zakona tako prinaša veliko izboljšav, poleg splošnih pravic vpeljuje še posebne pravice in širi krog upravičencev, ki dobijo pravice po zakonu, in sicer na osebe z avtističnimi motnjami, osebe z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro in gluhoslepe osebe. Predlog omogoča invalidom prehod v zaposlitev in po prenehanju zaposlitve ponovno izplačilo nadomestila za invalidnost. Če dobivajo plačo, jim kljub temu pripada nadomestilo do višine neto minimalne plače. Novost, ki jo prinaša predlog, so podporne storitve, in sicer usposabljanje za samostojno življenje, vseživljenjsko učenje, bivanje s podporo in storitve za starejše invalide. Izpostavljeno je bilo, da gre za življenjsko pomemben zakon za njegove uporabnike. Zakon bo prispeval k temu, da se bo dvignil nivo zavedanja družbe o pomembnosti vključevanja invalidov v družbo. Ob tem so opozorili na vprašljivost finančne strukture zakona, potrebno je tudi doreči finančne posledice zakona, neznanka ostaja obseg storitev. Po sprejetju zakona pa je potrebno začeti z izvedbo pilotnega projekta.

* * *

Odbor je **sprejel amandmaje** PS koalicije (SMC - Poslanska skupina Stranke Modernega centra; DeSUS - Poslanska skupina Demokratične stranke upokojujencev Slovenije; SD - Poslanska skupina Socialnih demokratov) k **1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 9. členu, k 19., 23. in za novi a. 26. in b. 26. člen;**

Odbor ni sprejel amandmaja PS SDS k 3. členu.

* * *

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o členih Predloga zakona in jih sprejel.

Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo Dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Dopolnjeni predlog zakona je sestavni del tega poročila.

* * *

Za poročevalca Odbora na seji Državnega zbora je bil določen predsednik Odbora Uroš Prikl.

Tina K. Premik
sekretarka Odbora

Uroš Prikl
predsednik

DOPOLNJEN PREDLOG

zakona o socialnem vključevanju invalidov (ZSVI).

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(vsebina zakona)

Ta zakon ureja pravice in postopek pridobitve statusa invalida ali invalidke (v nadaljnjem besedilu: invalid) osebam s trajnimi prirojenimi ali pridobljenimi okvarami, ki se zaradi invalidnosti ne morejo socialno vključevati v skupnost brez nudenja storitev socialnega vključevanja in ne morejo samostojno opravljati večine ali vseh življenjskih potreb ter si zagotavljati sredstev za preživljanje, pravico do denarnih prejemkov in možnosti, ki jim jih zagotavlja država za njihovo enakovredno vključevanje v družbo.

2. člen
(namen zakona)

(1) Namen tega zakona je ustvarjati pogoje za čim enakopravnejše in enakovrednejše življenje oseb iz prejšnjega člena ob najširši družbeni podpori vseh, ki se z njimi na kakršen koli način srečujejo.

(2) Republika Slovenija zagotavlja invalidom po tem zakonu pravico do socialno varstvenih storitev (vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji ter institucionalno varstvo) po zakonu, ki ureja socialno varstvo.

(3) Zaradi spodbujanja razvoja in za izenačevanje možnosti invalidov Republika Slovenija spodbuja čim samostojnejše življenje in socialno vključevanje invalidov v skupnost, omogoča izvajanje inovativnih programov in usposabljanj za invalide, ki jih lahko izvajajo fizične ali pravne osebe ne glede na njihov pravni status, ki imajo pridobljena znanja s področja invalidnosti. Izvajanje programov in usposabljanj mora biti neprofitno.

(4) Izvajalci inovativnih programov in usposabljanj za invalide ter izvajalci storitev socialnega vključevanja v skupnosti morajo skrbeti za pravilno, kakovostno in varno izvajanje programov in storitev ter biti za svoje delo ustrezno usposobljeni.

(5) Republika Slovenija sofinancira izvajanje inovativnih programov in usposabljanj iz prejšnjega odstavka v okviru zagotovljenih proračunskih možnosti.

3. člen
(status invalida)

(1) Status invalida po tem zakonu pridobijo polnoletne osebe:

- z zmernimi, težjimi ali težkimi motnjami v duševnem razvoju,
- z avtističnimi motnjami, ki imajo tako hudo obliko neprilagojenega vedenja, da jim onemogoča samostojno življenje in pridobivanje sredstev za preživljanje,

- gluhoslepi z najmanj 50 odstotno izgubo sluha po Fowlerju in prvo do vključno peto kategorijo slepote in slabovidnosti,
- z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro in
- najtežje gibalno ovirane osebe, ki se zaradi invalidnosti ne morejo same vključevati v družbo in si zagotavljati socialne varnosti.

(2). Pogoj za pridobitev statusa invalida je, da je invalidnost nastala pred polnoletnostjo ali v primeru, če se oseba šola, najpozneje do dopolnjenega 26. leta starosti. Izjema so osebe z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro, osebe z avtističnimi motnjami in gluhoslepe osebe, pri katerih invalidnost lahko nastane tudi pozneje, vendar pred prvo zaposlitvijo oziroma, če iz naslova zavarovanja ne pridobijo nobenih pravic.

(3) Poleg pogojev iz prvega in drugega odstavka tega člena je pogoj za pridobitev statusa invalida po tem členu še, da:

- so državljani Republike Slovenije ali
- so tujci s stalnim prebivališčem ali dovoljenjem za prebivanje v Republiki Sloveniji.

4. člen (postopek pridobitve statusa)

(1) Vlogo za pridobitev statusa invalida po tem zakonu lahko upravičenec ali upravičenka (v nadaljnjem besedilu: upravičenec), njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik vloži pri centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno prebivališče invalida. Vlogi priloži zadnjo odločbo o usmerjanju, ki jo je izdal organ, pristojen za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, odločbo centra za socialno delo o priznani pravici do dodatka za nego otroka ali mnenje invalidske komisije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZPIZ).

(2) Če je iz odločbe ali mnenja iz prejšnjega odstavka nedvomno razvidno, da oseba izpolnjuje pogoje iz prejšnjega člena, center za socialno delo izda odločbo o priznanju statusa invalida po tem zakonu.

(3) Če iz odločbe ali mnenja iz prvega odstavka tega člena ni jasno razvidno, da oseba izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa invalida po tem zakonu, center za socialno delo pridobi izvedensko mnenje Univerzitetnega inštituta Republike Slovenije – SOČA. Mnenje Univerzitetnega inštituta Republike Slovenije - SOČA je podlaga za izdajo odločbe o priznanju statusa invalida po tem zakonu.

II. DENARNI PREJEMKI

5. člen (nadomestilo)

(1) Invalid, ki je pridobil status invalida po tem zakonu, ima pravico do nadomestila za invalidnost (v nadaljnjem besedilu: nadomestilo) za pokrivanje osnovnih življenjskih stroškov, ki mu omogoča enakovredno življenje in prebivanje v skupnosti. Ne glede na premoženjsko stanje upravičenca do nadomestila je višina nadomestila enaka seštevku denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialno varstvene prejemke, ki velja za edino odraslo osebo v družini.

(2) O pravici do nadomestila odloči center za socialno delo.

(3) Če invalid sklene delovno razmerje, se mu nadomestilo izplačuje v višini razlike med prejeto plačo in zneskom neto minimalne plače.

(4) Ko invalidu delovno razmerje iz kakršnega koli razloga preneha, ima znova pravico do nadomestila v polnem znesku.

(5) Invalid pridobi pravico do nadomestila, ko dopolni 18 let, osebe iz druge, tretje in četrte alineje iz 3. člena tega zakona pa od prvega dne naslednjega meseca po pridobitvi statusa invalida po tem zakonu.

6. člen

(dodatek za pomoč in postrežbo)

(1) Invalid, ki zaradi invalidnosti potrebuje pomoč in postrežbo druge osebe za opravljanje osnovnih življenjskih potreb, ima poleg pravice do nadomestila, pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, če nima pravice do dodatka za isti namen po drugih predpisih.

(2) Višina dodatka za pomoč in postrežbo je odvisna od tega, koliko pomoči druge osebe invalid potrebuje.

(3) Izvedenski organ po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, na zaprosilo pristojnega centra za socialno delo poda mnenje o potrebnih pomoči druge osebe.

(4) V primeru pritožbe poda mnenje organ druge stopnje, po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(5) Višina dodatka za pomoč in postrežbo se odmeri po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

7. člen

(izplačevanje denarnih prejemkov)

Nadomestilo za invalidnost iz 5. člena tega zakona in dodatka za pomoč in postrežbo iz 6. člena tega zakona izplačuje ZPIZ.

8. člen

(družinska pokojnina in družinska invalidnina)

(1) Invalid, ki je prejemnik nadomestila in pridobi pravico do družinske pokojnine po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali do družinske invalidnine po predpisih, ki urejajo vojne invalide, je upravičen do delnega nadomestila, kadar je družinska pokojnina oziroma družinska invalidnina nižja od nadomestila in sicer za razliko od višine družinske pokojnine oziroma družinske invalidnine do višine nadomestila.

(2) ZPIZ invalidu, ki mu je z odločbo ZPIZ-a priznana družinska pokojnina za nazaj in je prejemal nadomestilo, za nazaj izplača le razliko med višino izplačanih nadomestil in družinsko pokojnino.

9. člen

(pritožba)

(1) Zoper odločbo iz 4., 5., in 6. člena tega zakona je dovoljena pritožba.

(2) O pritožbah odloča ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo.

III. SOCIALNO VKLJUČEVANJE INVALIDOV V SKUPNOST

10. člen (storitve socialnega vključevanja)

(1) Za zagotavljanje socialnega vključevanja invalidov v skupnost, imajo invalidi pravico do storitev socialnega vključevanja, ki jih zagotavljajo izvajalci storitev socialnega vključevanja v skupnosti z namenom enakovrednega in enakopravnega sobivanja invalidov in neinvalidih oseb v skupnosti.

(2) Storitve socialnega vključevanja so namenjene:

- usposabljanju za samostojno življenje,
- vseživljenjskemu učenju,
- prebivanju s podporo in
- ohranjanju socialne vključenosti starejših invalidov.

(3) Nabor, vsebino in obseg sofinanciranja posameznih storitev socialnega vključevanja ter pogoje za izvajanje posameznih storitev socialnega vključevanja pripravi ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, v sodelovanju z Inštitutom Republike Slovenije za socialno varstvo (v nadaljnjem besedilu: Inštitut).

(4) Invalidi imajo pravico do storitev socialnega vključevanja, ki jim omogočajo čim bolj neodvisno življenje, izražanje lastne volje in želja ter njihovo vključevanje v ožje in širše družbeno okolje.

(5) Invalidi, ki so vključeni v socialnovarstvene storitve, imajo pravico samo do storitev socialnega vključevanja, ki se ne izvajajo v času izvajanja socialnovarstvenih storitev, v katere so vključeni.

(6) Če invalid, ki biva v skupnosti, potrebuje zdravstvene storitve, le te uveljavlja po predpisih, ki urejajo zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje.

(7) Za spremljanje izvajanja in razvoja storitev socialnega vključevanja je pristojen Inštitut.

11. člen (usposabljanje za samostojno življenje)

(1) Usposabljanje za samostojno življenje je nabor storitev socialnega vključevanja, ki so namenjene vsem invalidom po tem zakonu, predvsem pa osebam s pridobljeno možgansko poškodbo ali okvaro.

(2) Način, obseg in oblika izvajanja teh storitev je odvisen od potreb posameznega invalida.

12. člen (vseživljenjsko učenje)

(1) Vseživljenjsko učenje je nabor storitev socialnega vključevanja, namenjenih ohranjanju pridobljenih znanj in pridobivanju novih znanj s ciljem ohranjati čim večjo samostojnost invalida v skupnosti.

(2) Način, obseg in oblika izvajanja storitev so odvisni od potreb posameznega invalida.

13. člen
(prebivanje s podporo)

(1) Prebivanje s podporo se izvaja kot samostojno prebivanje enega ali več invalidov z nudenjem storitev socialnega vključevanja za čim samostojnejše življenje invalidov v skupnosti.

(2) Način, obseg in oblika izvajanja storitev je odvisna od potreb posameznega invalida.

14. člen
(ohranjanje socialne vključenosti starejših invalidov)

(1) Storitve socialnega vključevanja se za invalide, starejše od 65 let, izvajajo primerno njihovi starosti in potrebam za zagotavljanje njihovega samostojnega življenja v skupnosti.

(2) Način, obseg in oblika izvajanja storitev je odvisna od potreb posameznega invalida.

15. člen
(postopek)

(1) Vlogo za pridobitev pravice do storitev socialnega vključevanja invalid, njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik, vloži pri centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno prebivališče invalida.

(2) Center za socialno delo za vsakega invalida, ki uveljavlja pravico do storitev socialnega vključevanja, imenuje člane strokovne komisije z liste izvedencev po zakonu, ki ureja osebno asistenco. Strokovna komisija poda mnenje, katere storitve socialnega vključevanja potrebuje invalid.

(3) Center za socialno delo z odločbo invalidu prizna pravico do storitev socialnega vključevanja.

(4) Storitve socialnega vključevanja se izvajajo na podlagi dogovora, ki ga pripravi izvajalec storitev socialnega vključevanja skupaj z invalidom, njegovim zakonitim zastopnikom ali skrbnikom.

16. člen
(spremenjene okoliščine)

(1) V primeru spremenjenih okoliščin invalid, njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik ali izvajalec storitev socialnega vključevanja centru za socialno delo predlaga ponovno oceno strokovne komisije za priznanje pravice do storitev socialnega vključevanja.

(2) O ponovni vlogi center za socialno delo odloči z odločbo.

17. člen
(pritožba)

(1) Zoper izdano odločbo centra za socialno delo ima invalid pravico do pritožbe.

(2) O pritožbi odloča ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo.

18. člen
(vrednotnica za plačilo storitev socialnega vključevanja)

(1) Po pravnomočnosti odločbe o priznanju pravice do storitev socialnega vključevanja center za socialno delo za plačilo storitev socialnega vključevanja invalidu izda vrednotnico.

(2) Vrednotnica za plačilo storitev socialnega vključevanja vsebuje:

- naziv centra za socialno delo, ki je izdal vrednotnico,
- številko vrednotnice,
- datum izdaje vrednotnice,
- številka in datum odločbe o priznanju pravice do storitev socialnega vključevanja,
- ime in priimek upravičenca, EMŠO, naslov prebivališča,
- vrsto, vrednost in oblike storitev socialnega vključevanja,
- rok veljavnosti vrednotnice in
- podpis odgovorne osebe in žig centra za socialno delo.

19. člen
(financiranje)

(1) Vse pravice iz prvega in drugega poglavja tega zakona se financirajo iz proračuna Republike Slovenije.

(2) Pravice iz tretjega poglavja tega zakona se financirajo v obsegu, ki ga predpiše ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev.

(3) Če pridobi upravičenec pravice do storitev socialnega vključevanja po tem zakonu in po drugih predpisih, lahko uživa le eno od obeh istovrstnih pravic, ki si jo sam izbere.

IV. ZBIRKE PODATKOV

20. člen
(zbiranje, obdelovanje in hranjenje podatkov)

(1) Za zbiranje, shranjevanje, pošiljanje in uporabo podatkov, vsebovanih v zbirkah podatkov, ki so potrebni za izvajanje tega zakona, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, če ta zakon ne določa drugače.

(2) Za namene izvajanja in razvoja storitev socialnega vključevanja se podatki, ki so potrebni za načrtovanje vrste in obsega storitev socialnega vključevanja ter spremljanje doseganja kazalnikov uspešnosti, obdelujejo v obliki, ki onemogoča identifikacijo posameznika.

21. člen
(evidenca oseb s statusom invalida)

(1) Za potrebe odločanja o pridobitvi statusa invalida po tem zakonu, pravice do nadomestila, dodatka za pomoč in postrežbo, vrednotnic za plačilo storitev socialnega vključevanja, za načrtovanje politike, spremljanje stanja ter za znanstvenoraziskovalne in statistične namene se vodi informatizirana zbirka podatkov o osebah, ki so pridobile status invalida po tem zakonu ali po zakonu, ki ureja družbeno

varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, njihovih zakonitih zastopnikov ali skrbnikov, prejemnikov pravice do nadomestila, dodatka za pomoč in postrežbo, o prejemnikih in zneskih vrednotnic za plačilo storitev socialnega vključevanja in izdanih odločbah (v nadaljnjem besedilu: centralna zbirka podatkov). Centralna zbirka podatkov vsebuje naslednje podatke:

- osebne podatke osebe, ki je pridobila status invalida po tem zakonu ali po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, njegovega zakonitega zastopnika ali skrbnika (osebno ime, EMŠO, naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča, rojstni podatki, naslov nudenja storitev socialnega vključevanja, osebno ime zakonitega zastopnika ali skrbnika),
- podatke o vrsti invalidnosti,
- podatke o denarnih prejemkih invalida,
- podatke o priznanih in uveljavljenih socialnovarstvenih pravicah ter o datumu uveljavitve in prenehanju pravic,
- številko in datum izdaje odločbe o priznanju pravice do storitev socialnega vključevanja,
- datum začetka in prenehanja izvajanja storitev socialnega vključevanja,
- podatke o storitvah socialnega vključevanja, ki se nudijo invalidu,
- odobreno število ur storitev socialnega vključevanja,
- podatke o izvajalcu storitev socialnega vključevanja (firma, sedež, ime in priimek, naslov bivališča).

(2) Centralno zbirko podatkov obdeluje ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, kot upravljavec centralne zbirke podatkov.

(3) Podatki iz evidence iz tega člena se hranijo deset let po prenehanju uveljavljanja pravic po tem zakonu.

22. člen (pridobivanje podatkov)

(1) Podatki iz prejšnjega člena, ki so po tem zakonu potrebni za uveljavljanje pravic po tem zakonu, se zbirajo neposredno od upravičencev, njihovih zakonitih zastopnikov ali skrbnikov ter po uradni dolžnosti iz zbirk podatkov iz drugega odstavka tega člena, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije. Upravičenec, njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik mora centru za socialno delo dati vse podatke, o katerih pooblaščen organi in organizacije ne vodijo zbirk podatkov.

(2) Centri za socialno delo in ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, podatke iz prejšnjega odstavka brezplačno pridobivajo iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

- Ministrstva za notranje zadeve – podatke iz centralnega registra prebivalstva (ime in priimek, EMŠO, državljanstvo prebivalca, ki uveljavlja pravice po tem zakonu, stalno ali začasno prebivališče, država prebivanja, naslov za vročanje, sprememba osebnega imena, podaljšanje in odvzem roditeljske pravice ter datum prenehanja tega ukrepa, odvzem in vrnitev poslovne sposobnosti, skrbništvo ter datum prenehanja tega ukrepa),
- centrov za socialno delo – podatke o oblikah družbenega varstva po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, podatke o uveljavljenih pravicah po tem zakonu (začetek in prenehanje pravic), odločbo o pridobitvi pravice do nadomestila za invalidnost in odločbo o pridobitvi pravice do dodatka za pomoč in postrežbo po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, odločbo o pridobitvi statusa invalida, odločbo o pravici do nadomestila za invalidnost, odločbo o pravici do dodatka za pomoč in postrežbo ter odločbo o pravici do vrednotnic po tem zakonu,
- ZPIZ – podatke o izplačanih nadomestilih za invalidnost in podatke o izplačanih dodatkih za tujo nego in pomoč po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in

- telesno prizadetih oseb, podatke o izplačanih družinskih pokojninah in dodatkih za pomoč in postrežbo po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ime in priimek, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum izdaje odločb o pridobljenih pravicah po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje),
- upravnih enot – podatke o prejemnikih družinske invalidnine po predpisih, ki urejajo vojne invalide (ime in priimek, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum izdaje odločb o pridobljenih pravicah),
 - Zavoda za zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje Slovenije – podatke o zaposlenih osebah, ki so pridobile status invalida po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb in po tem zakonu,
 - Finančne uprave Republike Slovenije – podatke o višini izplačanih plač oseb s statusom invalida po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb in po tem zakonu.

(3) O pridobivanju podatkov iz tega člena ni treba predhodno seznanimi oseb, na katere se podatki nanašajo.

(4) Zaradi točnosti in ažurnosti podatkov iz prejšnjega člena se lahko povezuje centralna zbirka podatkov s centralnim registrom prebivalstva na podlagi EMŠO.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

23. člen

(rok za pripravo nabora storitev socialnega vključevanja)

Ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, v sodelovanju z Inštitutom, pripravi nabor in vsebino posameznih storitev socialnega vključevanja ter pogoje za izvajanje posameznih storitev socialnega vključevanja, določene v določbah tretjega odstavka 10. člena tega zakona do 31. decembra 2019.

24. člen

(ohranitev pridobljenih pravic)

(1) Invalidi, ki so pridobili status invalida po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre in 40/11 – ZSVarPre-A), ohranijo status invalida in s tem vse pridobljene pravice.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona se dodatek za tujo nego in pomoč po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre in 40/11 – ZSVarPre-A) spremeni v dodatek za pomoč in postrežbo, in sicer tako, da:

- upravičenci, ki potrebujejo pomoč za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb, postanejo upravičenci do dodatka za pomoč in postrežbo v skladu z določbo prvega odstavka 103. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17),
- upravičenci, ki potrebujejo pomoč za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb, postanejo upravičenci do dodatka za pomoč in postrežbo iz drugega odstavka 103. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17).

25. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem začetka veljavnosti tega zakona preneha veljati Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre in 40/11 – ZSVarPre-A).

a.26. člen
(uporaba podatkov)

Ne glede na določbo prejšnjega člena se podatki, pridobljeni na podlagi Zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, uporabljajo še naprej za namen uveljavljanja pravic invalidov, ki so pridobili status po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

b.26. člen
(prenehanje preživninske obveznosti staršev)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati preživninska obveznost staršev, kot jo je urejal drugi odstavek 123. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 15/76, Uradni list RS, št. 1/89 in 64/01).

26. člen
(začetek uporabe)

III. poglavje tega zakona se začne uporabljati 1. januarja 2022.

27. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2019.